

Bestuurlijke verantwoordelijkheden informatiebeveiliging en privacy

Dit document beschrijft de bestuurlijke verdeling van rollen en verantwoordelijkheden en vormt een aanvulling op de operationele RASCI. De Cyberbeveiligingswet is op 19 mei 2026 nog niet in werking getreden. De regering streeft naar inwerkingtreding in 2026, afhankelijk van de verdere parlementaire behandeling en vaststelling van de bijbehorende lagere regelgeving. Onderdelen kunnen daardoor nog wijzigen.

Status en leesregel

Kern Binnen een gemeente ligt de primaire bestuurlijke verantwoordelijkheid voor de governanceverplichtingen uit de NIS2-richtlijn en de Cyberbeveiligingswet bij het college van burgemeester en wethouders. De gemeenteraad stelt kaders en controleert het college. Binnen de ambtelijke organisatie zorgen de gemeentesecretaris en de CIO/directeur bedrijfsvoering, via het directieteam, voor organisatie, borging, monitoring en rapportage.

De NIS2-richtlijn legt goedkeuring van risicobeheersmaatregelen en toezicht op de uitvoering daarvan bij het bestuur van de organisatie. Voor publieke instellingen blijft nationale wetgeving over aansprakelijkheid leidend. Voor gemeenten sluit de Cyberbeveiligingswet daarom aan bij de politieke bestuurslaag: het college van burgemeester en wethouders wordt voor deze governanceverplichtingen aangemerkt als bestuur. De dagelijkse organisatie, borging, monitoring en rapportage vinden ambtelijk plaats via de gemeentesecretaris, directeur bedrijfsvoering/CIO, het directieteam en de lijnorganisatie.

Laag	Rol	Hoofdtak	Formele positie	Relatie tot operationele RASCI	Aanspreekbaarheids id	Toelichting
Bestuurlijk	Gemeenteraad	Kaders stellen, controleren, verantwoording vragen	Niet het aangewezen bestuur voor artikel 24 Cbw	In beginsel geen A of R in de operationele RASCI	Vooraf politiek en controlerend	De raad kan het college aanspreken op prioriteiten, middelen, risico's, incidenten en opvolging.
Bestuurlijk	College van B en W	Bestuurlijke sturing, goedkeuring, toezicht op naleving en verantwoording	Bij gemeenten aangewezen als bestuur van de overheidsinstantie voor artikel 24 Cbw	Alleen zichtbaar in de operationele RASCI bij bestuurlijke kaders, risicobereidheid, formele vaststelling of bestuurlijke verantwoording	Bestuurlijk, juridisch en politiek als eerste in beeld	De bestuurlijke verantwoordelijkheid blijft bestaan, ook als voorbereiding en uitvoering ambtelijk zijn belegd.
Bestuurlijk	Burgemeester	Bestuurlijke rol binnen de gemeente, soms portefeuillehouder	Niet afzonderlijk aangewezen als bestuur voor artikel 24 Cbw	Alleen aanvullend zichtbaar als lokaal expliciet taken zo zijn belegd	Aanvullend	Niet automatisch een aparte A of R.
Concernbreed	Gemeentesecretaris	Ambtelijke coördinatie, ondersteuning, escalatie en bestuurlijke voorbereiding	Niet het formele bestuur, wel ambtelijke sleutelrol	Meestal geen standaard A voor reguliere controls, wel betrokken bij escalatie, crisis en rapportage	Intern en ambtelijk aanspreekbaar	Draagt niet de formele bestuursverantwoordelijkheid van het college.
Concernbreed	Directeur bedrijfsvoering / CIO	Organiseren, uitvoeren, monitoren en rapporteren op informatiesystemen en digitale sturing	In de mandaatregeling aangewezen als CIO	In de operationele RASCI vooral relevant bij concernbrede sturing, digitale samenhang en crisissituaties	Intern, organisatorisch en arbeidsrechtelijk relevant	De mandaatregeling benoemt de directeur bedrijfsvoering als CIO en hoofdverantwoordelijke voor informatiesystemen.
Concernbreed	Directie	Concernbrede vertaling, borging, samenhang, prioritering en escalatie	Ambtelijke verantwoordelijkheid op uitvoering en beheersing	Alleen A waar concernbrede sturing, samenhang, escalatie of planning en control echt aan de orde zijn	Intern en organisatorisch	Niet de eigenaar van reguliere lijncontrols.
Lijn	Afdelingshoofd	Toepassing, naleving en bewaking binnen het eigen organisatieonderdeel	Lijnverantwoordelijke rol	Vaak A of A/R bij reguliere BIO-controls	Ambtelijk en hiërarchisch	Dit veronderstelt voldoende mandaat, sturingsruimte en aanspreekbaarheid binnen het eigen domein.
Lijn	Proceseigenaar	Beheersing van een proces, systeem of keten	Eigenaarschap op procesniveau	A of A/R waar eigenaarschap logischer in het proces ligt dan in de hiërarchische lijn	Binnen het eigen proces	Vooraf relevant bij domein- of ketenspecifieke controls.
Specialistisch	Specialistische manager of domeinverantwoordelijke	Beheersing en uitvoering binnen een vakdomein, zoals ICT, HRM, facilitair, OT, BCM of contractmanagement	Domeinspecifiek eigenaarschap	A of A/R voor maatregelen die volledig binnen het eigen domein vallen	Binnen het eigen domein	Lager beleggen betekent niet minder belangrijk, maar beter uitvoerbaar.

Toetsend en adviserend	CISO	Adviseren, coördineren, bewaken en aanjagen van informatiebeveiliging	Niet de lijnverantwoordelijke eigenaar van reguliere maatregelen	Meestal C, S of soms R voor een centraal proces	Intern en ambtelijk	Alleen A als een centraal beveiligingsproces expliciet aan deze rol is belegd.
Toetsend en adviserend	FG	Onafhankelijk toezicht op naleving van privacywetgeving	Onafhankelijke toezichtrol	Geen standaard A of R voor reguliere controls	Onafhankelijk toezichthoudend	Wordt geraadpleegd of geïnformeerd waar privacytoetsing of toezicht aan de orde is.
Toetsend en adviserend	Privacy Officer	Coördineren, adviseren en ondersteunen bij privacyprocessen	Adviserende en coördinerende rol	Meestal C, S of soms R voor een centraal privacyproces	Intern en ambtelijk	Niet de lijnverantwoordelijke eigenaar van reguliere maatregelen.
Toetsend en adviserend	Controller	Control, verantwoording en aansluiting op planning en control	Toetsende en ondersteunende rol	Meestal C of S, alleen A bij een centraal controlproces	Intern en ambtelijk	Ondersteunt de samenhang met planning en control.
Toetsend en adviserend	ENSIA-coördinator	Coördineren van de ENSIA-uitvraag, planning, afstemming en review	Coördinerende procesrol	Meestal R voor ENSIA-coördinatie, niet automatisch A voor onderliggende maatregelen	Intern en ambtelijk	Bestuurlijke verantwoording over ENSIA blijft bij het college.